

Svenska Rättspsykiatriska Föreningen

Styrelsens verksamhetsberättelse, 13 mars 2024 – 11 mars 2025

Sammanfattning

Svenska Rättspsykiatriska Föreningens arbetsår präglades av att den rättspsykiatriska vården hade överbeläggningar och att det dök upp förslag på att förändra rättspsykiatrins organisation både regionalt och nationellt. Styrelsen har haft fem styrelsemöten och ett särskilt arbetsmöte. Antalet medlemmar minskade till 88 personer och ekonomin var fortsatt god. En lång rad förfrågningar och remisser hanterades och socialministern uppvaktades kring samsjuklighetsutredningen. Föreningens medlemmar har varit aktiva inom utbildningar och en rad olika aktiviteter i ämnet rättspsykiatri. Styrelsen arbetade vidare med strategiska frågor inom rättspsykiatri. Här finns dock en möjlighet att göra mer och medlemmarna välkomnas att engagera sig i föreningens arbete.

Administration

Vid årsmötet och det efterföljande styrelsemötet den 13 mars 2024 valdes och konstituerades följande styrelse:

Ordförande: Peter Andiné (omval, 2 år)

Vice Ordförande: Hedvig Krona (kvarstår, 1 år)

Sekreterare: Hanna Edberg (kvarstår, 1 år)

Kassör: Cilla Pillay (kvarstår, 1 år)

Vetenskaplig sekreterare: Hedvig Krona (kvarstår, 1 år)

Facklig sekreterare: Erik Dahlman (kvarstår, 1 år)

Kriminalvårdsrepresentant: Hanna Edberg (kvarstår, 1 år)

ST-läkarrepresentant: Jonatan Adling (kvarstår, 1 år)

Övrig ledamot: Kristina Sygel (kvarstår, 1 år)

Övrig ledamot: Fredrik Åberg (omval, 2 år)

Övrig ledamot: Erik Nilzén, (nyval, 2 år)

Följande valdes till revisorer (1 år): Axel Haglund och Lars-Håkan Nilsson.

Följande valdes till valberedning (1 år): Anja Fernqvist och Sara Bromander

Styrelsen har haft ytterligare fyra ordinarie styrelsemöten:

1. 17 maj 2024 (2 timmar, digitalt)
2. 27 sep 2024 (heldag, Stockholm)
3. 6 dec 2024 (2 timmar, digitalt)
4. 31 jan 2025 (2 timmar, digitalt)

Medlemmar

Föreningen har 88 medlemmar. Antalet specialisläkare i rättspsykiatri var 142 stycken (72 män och 70 kvinnor) i januari 2025. Av specialisterna var 61% yngre än 68 år. Antalet ST-läkare i rättspsykiatri var cirka 20 stycken.

Ekonomi

Ekonomi redovisas för perioden 1 januari till 31 december 2024. Föreningens ekonomi är i god balans. Intäkterna utgjordes av medlemsavgifter. Utgifterna utgjordes främst av inbetalningar av avgifter till Sveriges läkaresällskap och kostnader för hemsidan och styrelsens resa till Köpenhamn. Föreningens saldo uppgick till 110 237 kr den 31 december 2024.

Utbildning

1. Många av föreningens medlemmar var aktiva inom psykiatrisk och rättspsykiatrisk utbildning.
2. ST-utbildning i rättspsykiatri genomfördes vid Rättsmedicinalverket.
3. Katarina Howner och Caroline Blomqvist anordnade kursen ”Rättspsykiatrisk utredning och vård” vid Karolinska Institutet i november 2024.
4. Cathrine Rönnbäck och Anja Fernqvist anordnade en Metiskurs i rättspsykiatri i Göteborg i februari 2025.
5. Evidence Based Sweden AB anordnade en kurs i rättspsykiatri i februari 2025.
6. Två nationella forskarskolor, COMPFOR och SWEPROF erhöll anslag från Vetenskapsrådet för utbildning av doktorander i ämnen knutna till psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatri.

Remisser och förfrågningar

1. Förfrågan från journalist med önskemål om att SRPF granskar en rättspsykiatrisk vårdenheten: SRPF avböjde.
2. Remiss från SLS om bröstradiologi och SFS-certifiering: SRPF avstod.
3. Remiss från SLS om högkvalitativ läkarutbildning och forskning: SRPF avstod.
4. Remiss från IVO om anmälan enligt patientsäkerhetslagen: SRPF avstod.
5. Förfrågan från SLS om att besvara frågor kring EPA: SRPF svarade via Sara Bromander.
6. Remiss från SLS om thoraxradiologi och SFS-certifiering: SRPF avstod.
7. Remiss från SLS om samordnat vaccinationsarbete: SRPF avstod.
8. Remiss från SLS om att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären: SRPF avstod.
9. Förfrågan från tidningen Sjukhusläkaren om vad specialistföreningar anser om AI: Jonatan Adling lät AI besvara frågan och efter justeringar från styrelsen så skickades detta svar till tidskriften.
10. Remiss från SLS om förslag på nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning: SRPF avstod.
11. Remiss från SLS om hälsoinformatik: SRPF avstod.
12. Remiss från SLS om föreskrifter och allmänna råd om biobanker: SRPF avstod.
13. Remiss från SLS om effektivare tillsyn över apotek (SOU 2023:101): SRPF avstod.
14. Remiss från SLS om en utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk (SOU 2024:26): SRPF avstod.
15. Remiss från SLS om en trygg barndom utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23): SRPF avstod.
16. Förfrågan från SLS om ordföranderådet den 2 oktober: Hedvig Krona deltog.
17. Förfrågan från SLF om fullmäktigemöte den 6–7 november: Erik Dahlman deltog.
18. Förfrågan från SLF om representantskapet den 23–24 oktober. Erik Dahlman deltog.
19. Förfrågan från en författare angående Münchhausen by proxy inom rättspsykiatri: Peter besvarade frågan.

20. Remiss om Säkerhetsstraff (SOU 2024:28, Ett ändamålsenligt samhällsskydd: Betänkande om Utredningen om påföljder, återfall och verkställighet): SRPF var inte remissinstans men styrelsen diskuterade remissen vid ett styrelsemöte men bedömde att ett remissvar inte skulle skrivas då flera andra rättspsykiatriska aktörer författat remissvar.
21. Regeringsuppdraget till Socialstyrelsen (S2024:01004, Uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården): Uppdraget diskuterades vid ett styrelsemöte och det beslutades att SRPF kontaktar Socialstyrelsen med önskemål att kunna delta i arbetet och lämna synpunkter.
22. Remiss från SLS med fråga om svensk översättning av ICD-11 och en granskning av de psykiatriska diagnoserna: Hedvig Krona, Hanna Edberg och Fredrik Åberg genomförde en första granskning. Slutsatsen var att det fanns kvalitetsbrister. I samarbete med övriga psykiatriska föreningar framfördes dessa synpunkter. Socialstyrelsen tog initiativ till en arbetsgrupp för förbättringar där Hedvig Krona ska delta.
23. Förfrågan från SLS om en enkät gällande utredning om behörighet och yrkesreglering inom hälso- och sjukvården och tandvården: Peter Andiné besvarade enkäten.
24. Remiss från SLS om stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård (SOU 2024:72): SRPF avstod.
25. Remiss från SLS om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21): Peter Andiné granskade, SRPF avstod.
26. Remiss från SLS om förslag på upphävande av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om delegering i hälso- och sjukvården och tandvården, med tillhörande ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården samt Socialstyrelsens föreskrifter om ambulanssjukvård: Hanna Edberg och Fredrik Åberg granskade, SRPF avstod.
27. Remiss från SLS om ansökning om certifiering av fördjupningsområdet vaskulärmedicin: SRPF avstod.
28. Förfrågan från SLF om att nominera ledamöter till råd och delegationer för 2025–2026: SRPF nominerade Erik Dahlman till Etik- och ansvarsrådet (EAR).
29. Remiss från SLS om livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66): SRPF avstod.
30. Remiss från SLF om policy för vårdinformationssystem och hälsodata: SRPF avstod.
31. Remiss från SLS om ett nytt regelverk för hälsodataregister (SOU 2024:57): SRPF avstod.
32. Förfrågan från SLF om synpunkter på regeringsuppdraget Behovsstyrd vård (Dir 2024:50): SRPF avstod.
33. Förfrågan från riksdagen om svensk representant till Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr: Förfrågan vidarebefordrades inom SRPF:s nätverk.
34. Förfrågan från SLS om nominering till SLS delegation för utbildning: SRPF avstod.
35. Förfrågan från SLS och SLF om att använda en medskickad brevmall att användas gentemot arbetsgivare för styrelsemedlemmar som behöver genomföra styrelsearbete under arbetstid: SRPF tog tacksamt emot initiativet.
36. Förfrågan från SLS om deltagande vid ordföranderåd den 11 feb: Hedvig Krona medverkar för SRPF.
37. Remiss från SLS om förslag till stadgeändringar rörande utträde: SRPF avstod.
38. Remiss från SLS om förslag till ändring av fullmäktiges mandatperiod, med mera: Fredrik Åberg och Erik Dahlman tar fram ett förslag på svar från SRPF med skepsis kring att ha längre tid mellan fullmäktigemötena.

39. Förfrågan från STP om att godkänna vissa stadgeändringar: SRPF tillstyrkte.
40. Remiss från SLF om nationell cancerstrategi: SRPF avstod.
41. Förfrågan från SLS om att fylla i en enkät kring påverkan på utbildning och forskning med fler privata vårdgivare: Sara Bromander besvarade enkäten.
42. Remiss från SLS om högkostnadsskydd för läkemedel: Fredrik Åberg tog fram ett remissvar med budskapet att rättspsykiatriska patienter borde erbjudas läkemedel utan kostnad.

Övriga aktiviteter

1. Vid SPK 2024 medverkade Peter Andiné, istället för Katarina Howner, vid en paneldebatt om gängkriminalitet och psykiatri, och vid en paneldebatt om hot och våld i psykiatri. Sara Bromander föreläste om rättspsykiatriska undersökningar, Axel Haglund om fallet Theodore Kaczynski, Natalie Laporte om självskadebeteende, Jessica Revelj om kvinnor i den rättspsykiatriska vården, Hannibal Ölund Alonso om malingering och Andreas Söderberg om patienters upplevelser av förvaltningsrätten. Hanna Edberg höll två föreläsningar om somatisk tvångsvård respektive intellektuell funktionsnedsättning, och Hedvig Krona höll två föreläsningar om dysfunktionell aggression (tillsammans med Märta Wallinius) respektive patientvåld. Hanna Kataoka föreläste tillsammans med beroendekollegor om läkemedelsbehandling vid ADHD och beroende.
2. Hedvig Krona och Erik Nilzén representerade SRPF och föreläste vid Danska psykiatriska föreningens årsmöte i mars 2024. Föreläsningen och samarbetet med den danska föreningen rörde våld mot professionen.
3. Hedvig Krona skrev en artikel i Tidskriften Svensk Psykiatri om våld mot professionen och med en rapport från resorna till Danmark.
4. Flera medlemmar deltog i ”15th Nordic Symposium on Forensic Psychiatry” i Bergen i augusti 2024.
5. Erik Dahlman var ledamot av Sveriges läkarförbunds förbundsstyrelse som expert på psykiatri, rättspsykiatri och socialförsäkringsfrågor.
6. Hanna Edberg var redaktionsmedlem för Tidskriften Svensk Psykiatri.
7. Cilla Pillay var SRPF:s representant och Jonathan Adling var STP-representant i METIS styrgrupp.
8. Peter Andiné skrev tre och Hedvig Krona en ordförandetext i Tidskriften Svensk Psykiatri.
9. Peter Andiné ingick i en arbetsgrupp med ordföranden och ordföranden-emeritus i SPF och ordförande i Svensk Förening för Beroendemedicin som uppvaktade socialminister Jakob Forssmed kring Samsjuklighetsutredningen.
10. Peter Andiné skrev en debattartikel i Göteborgs-Posten tillsammans med kollegor från Göteborg med budskapet att psykiatrin och rättspsykiatrin inte bör samlas i en egen förvaltning i Västra Götalandsregionen.
11. Peter Andiné, Hedvig Krona, Erik Dahlman, Hanna Edberg och Fredrik Åberg skrev en replik på Sverigedemokraternas förslag att rättspsykiatrin ska tillhöra Kriminalvården med budskapet att en sådan ordning skulle strida mot rättsliga och medicinska principer.

För styrelsen,

10 februari 2025 / Peter Andiné